

Brussel, 17 april 2020

AAN DE MINISTERS-LEDEN VAN DE IMC OVER VROUWENRECHTEN

Excellenties

Wij hebben vernomen waarover er gediscussieerd werd binnen de interministeriële werkgroep van 2 april ll. en danken u hiervoor.

Wij kunnen enkel toejuichen dat dit overleg zo snel op poten werd gezet en twaalf ministeriële kabinetten rond de tafel heeft samengebracht. Ook de initiatieven die tot hiertoe genomen werden, kunnen op onze goedkeuring rekenen: versterking van de hulp- en chatlijnen, opening van nieuwe plaatsen voor dringend logement, handhaving van de activiteiten van meerdere gespecialiseerde diensten. Dit zijn allemaal essentiële maatregelen waar we lang op gewacht hebben. Maar omdat ze geïsoleerd en tijdelijk zijn, zijn ze helaas nog steeds niet wat ze moeten zijn. Want geweld op vrouwen is van een nationale urgentie, of we nu in lockdown zitten of niet.

We verwachten van de overheden een zware investering, vooral dan op federaal niveau, om het geweldrisico van vrouwen concreet te verminderen door middel van een doeltreffend preventiebeleid en om zo goed mogelijk de bescherming te garanderen van vrouwelijke slachtoffers van partnergeweld, tijdens deze uitzonderlijke periode maar ook daarna. We dringen er dus opnieuw sterk op aan dat al deze maatregelen een duurzaam karakter krijgen.

Zo constateren we bijvoorbeeld dat:

- weinig vrouwelijke slachtoffers concreet toegang hebben tot de bijkomende plaatsen die vrijgemaakt zijn voor noodopvang, dit om verschillende redenen. Ze kunnen niet weg uit de woonst waar ze opgesloten leven met hun agressor (en met hun kinderen). Zij moeten begeleid kunnen worden en zeker weten dat ze de gevolgen niet zullen moeten dragen van het feit dat ze in veiligheid gebracht werden, meer bepaald met betrekking tot hun kinderen of hun statuut op het grondgebied;
- ondanks de uitbreiding van de contacturen, blijven de hulplijnen te weinig toegankelijk voor vrouwen die geen van onze nationale talen spreken. De *Luisterende Oren* geopperd door de interministeriële werkgroep zijn nuttig. Maar, net zoals dat het geval is met de andere meertalige hulpverleners van verenigingen als Gams en isala, zijn deze tools niet talrijk en worden ze bemand door onbetaalde vrijwilligers die zelf in lockdown zitten, vaak met hun kinderen;
- de officiële boodschappen die nu via de sociale media circuleren en de nummers van de hulplijnen weergeven, zijn onleesbaar voor slechtziende vrouwen die een leesscherf nodig hebben en voor vrouwen met een verstandelijke beperking. Er wordt geen enkele boodschap verspreid in Vlaamse Gebarentaal of in Frans-Belgische Gebarentaal om dove vrouwen te bereiken. Men moet samenwerken met de federaties van personen met een handicap om zo boodschappen en instrumenten te kunnen ontwikkelen die toegankelijk en aangepast zijn;

- nog al te veel politiezones komen niet genoeg, op een slechte manier of helemaal niet tussen in situaties van intrafamiliaal geweld, situaties die dan gebanaliseerd en geminimaliseerd worden. Het beleid moet een algemeen nationaal signaal geven dat geweld op vrouwen effectief een prioriteit is voor alle politiezones en moet daartoe de nodige middelen beschikbaar stellen.

We dringen dus opnieuw aan op de concrete pistes die we reeds aanhaalden in ons schrijven van 1 april en die een gecoördineerde stimulans vereisen vanuit de verschillende machtsniveaus:

- een gecoördineerd beleid van primaire preventie. Wat met de beschikbaarheid van vormingstools op afstand voor de professionals? Tools die toelaten de geweldmechanismen tussen partners te begrijpen en op een adequate manier tussen te komen. Bijvoorbeeld om slachtoffers beter te kunnen begeleiden van op afstand, zoals dat in andere landen het geval is. Net als een algemene communicatie naar het ruime publiek, bijvoorbeeld via audiovisuele boodschappen specifiek tot mannen gericht. Hoe moeten ze omgaan met de frustratie van de lockdown en vermijden geweld uit te oefenen op hun kinderen/partner?;
- een structurele versterking van de hulplijnen en de gespecialiseerde diensten. Wat met de toegang voor alle vrouwen (mondellinge talen, gebarentaal, sms, ...), meer bepaald door bruggen te slaan tussen de hulplijnen en de meertalige diensten? Wat met het engagement en de vorming van betaalde professionals? Wat met de nauwe band tussen hulplijnen, gespecialiseerde diensten en urgentiediensten?;
- een proactief politiebeleid en een respons van justitie, in nauwe samenwerking met de gespecialiseerde diensten, om de bescherming van alle slachtoffers te garanderen (als onderdeel van de prioritaire opdrachten van deze openbare instellingen). Het volstaat niet van te wijzen op de bestaande instrumenten en van mensen bewust te maken van hetgeen er op het spel staat. Wat met heldere en doeltreffende richtlijnen voor het hele grondgebied om zo de beschermingsopdrachten van politie en justitie uit te breiden naar situaties van huiselijk geweld? Uiteraard met de garantie dat dit kan gebeuren in overeenstemming met de veiligheids- en hygiënische voorschriften. Wat met de verwijdering van daders, met de garantie van een adequate begeleiding die recidive kan vermijden en de veiligheid van slachtoffers verzekert? Wat met de regularisatie van vrouwen zonder papieren en een precair verblijfsstatuut? Hoe kunnen zij zonder vrees hun fundamentele rechten uitoefenen? In Portugal loopt dit via een tijdelijke regularisatie. Wat met een brede bekendmaking van deze maatregelen om zo de slachtoffers gerust te stellen en hun transitie naar een veilige omgeving te vergemakkelijken? Wat met de mogelijkheid van urgentieopvang, zoals in Spanje en Frankrijk via de apotheken? Het spreekt voor zich dat de apothekers goed geïnformeerd moeten zijn om deze ondersteuning te kunnen aanbieden;
- een structurele versterking van de noodopvang met het perspectief van een autonoom leven in veiligheid. Wat met de toegang van de meest kwetsbare vrouwen, de vrouwen met een precair verblijfsstatuut, de vrouwen met kinderen, de

vrouwen met een handicap? Opnieuw, wat met de regularisatie van vrouwen met een precair verblijfsstatuut opdat ze toegang zouden krijgen tot hun sociale rechten en ook zouden kunnen genieten van deze urgentieopvang in het vooruitzicht van een leven in autonomie. In tussentijd, wat met de aanpassing van de accommodatievoorwaarden om de opvang van vrouwen zonder papieren mogelijk te maken? Wat met de beschermingsmiddelen tegen Covid-19 voor de professionals en de opgevangen vrouwen? Wat met de begeleiding van deze vrouwen in nood tijdens en na het onthaal in noodopvang? Wat met de periode na de lockdown, via een vervolg van de opvang of via empowerment, een traject dat meer bepaald de mogelijkheid van economische en financiële autonomie inhoudt?

Zoals de Speciaal Gezant van de Verenigde Naties voor geweld op vrouwen, Dubravka Simonovic, met aandrang verzoekt: "Overheden moeten de fundamentele rechten van vrouwen en kinderen verdedigen en dringend maatregelen voorstellen aan de slachtoffers van dit geweld (...). Ze mogen niet toelaten dat de uitzonderlijke omstandigheden en de beperkende maatregelen ten tijde van het coronavirus de rechten van vrouwen schenden en hen beroven van een leven zonder geweld". Evelyn Regner, voorzitter van de EP-Commissie Rechten van de vrouw en gendergelijkheid (FEMM), voegt hieraan toe dat "vrouwen veel harder geraakt zullen worden door de economische crisis die op de pandemie zal volgen". Het is dus zaak van nu proactief te reageren om de verergering van de genderongelijkheid te voorkomen.

De voorbereidende vergaderingen van de IMC zijn een goed begin. Meerdere maatregelen werden getroffen en we willen absoluut de ministers bedanken voor het feit dat ze de rechten van vrouwen ernstig nemen, maar we moeten verder gaan op dit pad, veel verder!

De federale overheid werkt vandaag met speciale volmachten die haar toelaten om snel op de bal te spelen en daartoe de nodige middelen vrij te maken.

De exit na de lockdown wordt al voorbereid door een groep van experts. Het is van essentieel belang dat de strijd tegen geweld op vrouwen daar een plaats in krijgt om ten volle de uitvoering van het Verdrag van Istanbul te waarborgen aan de hand van een globaal, coherent en gecoördineerd beleid tussen alle machtsniveaus en gefinancierd zoals het hoort.

Ten slotte moet dit alles gebeuren via een betere samenwerking tussen de beleidsverantwoordelijken op alle niveaus, ook lokaal, en de verenigingen die op het terrein werken, dit om de geschiktheid en de doeltreffendheid van dit beleid te garanderen.

We kennen de omvang van partnergeweld in gewone tijden. Dit zijn geen gewone tijden. De veiligheid en het leven van duizenden vrouwen in België staan op het spel.

Wij blijven ter beschikking voor een verdere constructieve samenwerking.

Met hartelijke groeten

De ondertekenende organisaties

ACRF – Femmes en milieu rural

AWSA-be

Brise le silence asbl

Centre de Planning Familial Le "37"

Centre Féminin d'Education Permanente

Collectif contre les violences familiales et l'exclusion

Collectif des femmes de Louvain-la-Neuve

Collectif féministe Kahina

Collectif Les Cannelles

Conseil des Femmes Francophones de Belgique - CFFB

Corps écrits

Ecoute violences conjugales et Pôles de ressources spécialisés en violences conjugales et intrafamiliales

Ella vzw

Fédération des Centres de Planning et de Consultations

Fédération des Centres de Planning familial des Femmes Prévoyantes Socialistes (FCPF-FPS)

Femmes de Droit - Droit des femmes

Femmes et santé

Femmes Prévoyantes Socialistes

Furia

GAMS Belgique

Garance

Infor-Femmes

isala

La maison plurielle

La Voix des Femmes

Le Déclic

Le Monde selon les femmes

Mouvement pour l'Egalité entre les Femmes et les Hommes

Planning familial de Liège

Praxis

Solidarité Femmes

SOS viol

Synergie Wallonie

Université des Femmes

Vie Féminine

Vrouwenraad

Contact e-mail: stopfemicide@gmail.com

Nederlandstalig contact: Madga De Meyer (voorzitter Vrouwenraad): 0476/94.91.31